

Koncept för cykelparkeringsgarage

Upprättat av: Sharon Plotzki

Uppdragsgivare: Verksamhetsledning Samhällsutveckling

2022-02-01

Innehåll

Koncept för cykelparkeringsgarage	1
Bakgrund	3
Syfte och mål	3
Konceptet – tre värdeord, sju designprinciper	4
<i>Tryggt - Personlig trygghet</i>	
<i>Tryggt - Cykelns trygghet</i>	
<i>Attraktivt - Tydligt</i>	
<i>Attraktivt - Nära målet</i>	
<i>Attraktivt - Snabbt</i>	
<i>Tillgängligt - Automatiserat</i>	
<i>Tillgängligt - Ergonomiskt</i>	
De sju designprinciperna	4
Västtrafiks åtagande	7
Applicering av konceptet	10

Bakgrund

Västtrafiks vision att göra hållbart resande till norm inkluderar utöver kollektivtrafik även andra hållbara färdmedel som gång och cykel. För att främja hållbara intermodala resor där byten sker mellan olika transportslag, exempelvis mellan cykel och tåg, är det viktigt att rätt förutsättningar finns så att resenärerna upplever det som attraktivt att välja hållbara resesätt. Cykelställ placeras redan intill större hållplatser för att främja kombinationsresor mellan cykel och kollektivtrafik.

Västtrafiks intention är att i större utsträckning ansvara över cykelparkeringsgarage vid kollektivtrafikknutpunkter för att säkerställa att trygghet, tillgänglighet och attraktivitet garanteras för resenärerna. För att definiera vad dessa tre värdeord innebär har intervjuer med resenärer gjorts för att undersöka vad de efterfrågar. Resultatet återfinns i detta koncept som omfattar utrustning i cykelparkeringsgarage.

Konceptet är applicerbart i hela regionen och kommer att fungera som en vägledning för framtida byggnationer av cykelparkeringsgarage.

Syfte och mål

Västtrafiks mål är att säkerställa att resenärer i hela regionen får goda förutsättningar att kombinera cykel och kollektivtrafik. Ett koncept för cykelparkeringsgarage som kan appliceras i hela Västra Götaland skapar en regional enhetlighet och därmed en igenkänning för resenären. Genom att ta ett ekonomiskt ansvar och bidra med kunskap om resenärernas behov kan Västtrafik vara en god samverkanspart till kommunerna när de planerar cykelparkeringsgarage.

Konceptet – tre värdeord, sju designprinciper

Konceptet består av tre värdeord; Attraktivt, Tryggt och Tillgängligt. Kundintervjuerna visade att det finns olika aspekter att beakta för att uppfylla värdena. Dessa sammanfattas som sju designprinciper, i följande avsnitt beskrivs de mer ingående.

De sju designprinciperna

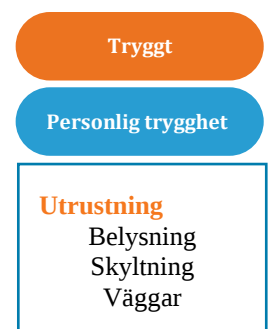
Tryggt – Personlig trygghet

Definition

Användaren behöver känna sig trygg för att vilja vistas i och använda garaget. Hen behöver öppna, väl belysta ytor, som ger bra överblick över lokalen. Vid dolda hörn eller mörka ytor kommer färre vistas. Insyn skapar personlig trygghet. Användaren behöver tydligt se vilka vägar som leder ut.

Inpasseringssystem som är kopplade till individer ökar trygghetskänslan eftersom det finns registrerat vilka som har tillgång till garaget.

Kamerabevakning kan öka upplevelsen av trygghet men det behöver vara tydligt var man vänder sig ifall något har inträffat och önskar ta del av inspelningen.

Tryggt – Cykelns trygghet

Definition

Användare beskriver sin oro för cykeln på tre olika sätt; den ska inte bli stulen, den ska inte skadas och den ska inte smutsas ner av andra.

För att cykeln inte ska bli stulen behöver användaren kunna låsa fast cykeln i ramen. För att cykeln inte ska ta skada behöver den kunna stå fritt och med utrymme runt om. För att cykeln inte ska smutsas ner får det inte stå cyklar ovanför som gör att det droppar ner smutsigt vatten eller damm.

Tryggt

Cykelns trygghet

Utrustning
Cykelställ

Attraktivt – Tydligt

Definition

Användaren vill att det ska vara tydligt och intuitivt att använda garaget och allt som tillhör garaget. Tydligt är också att informera om vad som gäller och vilka vägar som leder var.

I en publik miljö är det extra känsligt att visa att man inte förstår eller att göra fel ifall andra kollar på.

Tydlighet och intuition bidrar till en känsla av självständighet och en positiv upplevelse. Motsatt effekt är att man känner sig dum och blir mindre benägen att prova igen.

Attraktivt

Tydligt

Utrustning
Inpassering
Cykelställ
Luftpump
Skyltning

Attraktivt – Nära målet

Definition

En användare kommer använda cykelgaraget om det ligger i närheten av en intressepunkt.

Användaren behöver stöd med att hitta rätt och på ett enkelt sätt ta sig vidare dit hen är på väg.

Genom att ge stöd och råd var man bäst ställer cykeln, beroende på nästa mål med resan, bidrar det till upplevelsen av att det är ett bra flöde och att det är värt att ställa cykeln som en del av resan.

Attraktivt

Nära målet

Utrustning
Skyltning

Attraktivt – Snabbt

Definition

Användaren är på väg någonstans och att lämna cykeln är ett delmål. En bra upplevelse är ett friktionsfritt användande i varje moment. Allt som tar onödig tid skapar frustration. Det behöver gå snabbt att ta sig in, hitta en plats som lever upp till vissa kriterier, ställa och låsa cykeln samt ta sig ut från garaget så nära nästa önskade destination som möjligt.

Attraktivt

Snabbt

Utrustning

Inpassering
Cykelställ
Skyltning

Tillgängligt – Automatiserat

Definition

Användaren har fullt fokus på sin cykel som ofta kräver två händer.

Att automatisera moment förenklar och låter användaren ha fokus på sin cykel samtidigt som hen rör sig i lokalen.

Utöver dörrar som öppnas automatiskt inkluderar det även att belysning tänds (om den inte alltid är på) och att luftpumpen styrs med en knapp och inte handkraft.

Tillgängligt

Automatiserat

Utrustning

Belysning
Inpassering
Luftpump

Tillgängligt – Ergonomiskt

Definition

Användarna är av olika karaktär och har olika förutsättningar. Utrustning bör i så stor utsträckning därför anpassas utefter extremanvändare för att inte vara exkluderande. Alla har rätt till en bra ergonomi.

Om inte annat så borde det finnas alternativ så att det finns något som passar alla.

Det ska vara enkelt att ta sig in i garaget, med få fysiska hinder. Skapa en känsla av att bara rulla in.

Tillgängligt

Ergonomiskt

Utrustning

Inpassering
Cykelställ
Luftpump
Cykelramp

Västtrafiks åtagande

Utifrån de sju designprinciperna åtar sig Västtrafik att finansiera utrustningen i cykelparkeringsgaragen där markägaren bistår med lokal som uppfyller kraven. Det är svårt att i förväg veta vilken utrustning resenärerna på den specifika platsen kommer att efterfråga. Omvärldsanalysen som gjorts i samband med framtagandet av konceptet visar att man i Malmö tagit bort viss utrustning som inte användes eller användes på fel sätt. Förvaringsskåp är en utrustningstyp som kan fylla ett behov för vissa resenärer då det möjliggör inlåsning av exempelvis hjälm och regnställ, samtidigt som man i Malmö upplevde att skåpen användes för narkotikalangning och därmed skapade en otrygg miljö.

Avseende laddningsmöjligheter för elcykelbatterier finns det mycket som talar för att vi inom en snar framtid kommer att se förändringar som gör det svårt att förutse hur man bäst uppfyller laddbehovet. Cykeltillverkarna talar om att batterierna inte kommer att vara avtagbara för att minska stöldrisken. Det i sin tur gör att behovet av skåp med ladduttag försvinner och laddmöjligheter vid cykelstället istället uppkommer. Samtidigt spår man att framtidens cykelbatterier kommer att laddas via induktionsladdning som i sin tur ställer helt andra krav på utrustningen i cykelparkeringsgaraget.

Det finns en stor osäkerhet i vad framtidens cykelparkeringsgarage bör erbjuda resenärerna, därför är Västtrafiks ingång att börja utrusta med ett minimiutbud för att sedan utöka om behovet finns. Utrustningen som tillhandahålls är därför uppdelad i två kategorier;

- **Minimiutbud** – utrustningen ska alltid finnas ifrån start.
- **Tilläggsutrustning** – utrustning som Västtrafik finansierar om behovet finns. En kundundersökning av användarna i det specifika garaget bör föregå ett beslut om tilläggsutrustning.

Minimiutbud

För information om utrustningens tekniska krav se Utrustningshandboken som tas fram av Västfastigheter.

Cykelställ

En- och tvåvåningsställ. Tvåvåningsställens fördel är att de skapar många platser på liten yta, samtidigt upplevs de inte som användarvänliga. Därför bör även enkelställ finnas som alternativ.

Minimiutbud

Cykelställ

Luftpump

Information om utrustningen

Skyltning

 Identitet

Kameraövervakning

Inpasseringssystem

Luftpump

Att kunna pumpa däcken i anslutning till garaget är något som kunderna uppskattar och förutsätter finns. Pumpen bör vara utrustad med kompressor och tryckmätare samt erbjuda ventil för bil, racer och äldre cykelventil.

Information om utrustningen

Om resenärerna inte förstår hur utrustningen fungerar kan det resultera i egna speciallösningar som inte är eftertraktade. Det bör därför finnas skyltar som förklarar hur man nyttjar utrustningen på rätt sätt. Det omfattar även information om hur man går tillväga vid brott då inspelat kameramaterial ska användas.

Skyltning

Beroende på garagets utformning och omfattning kan behovet av skyltning variera. I större garage är det viktigt att skylta om utgångar för olika hållplatslägen eller perronger. Realtidsskyltar fyller ingen större funktion i cykelparkeringsgarage då resenärerna oftast vet avgångstiden. En klocka kan vara tillräckligt för att få en uppfattning om hur lång tid man har på sig att parkera sin cykel.

Västtrafik-identitet

Användarna ska se och uppleva att det är ett cykelparkeringsgarage för Västtrafiks resenärer. Beroende på garagets utformning och omfattning kan detta göras på olika sätt, exempelvis genom färgmarkeringar i golvet, dekalerna eller målade cykelställ. Även kommunikationen i form av skyltar och information ska vara med Västtrafik som avsändare.

Kameraövervakning

Kameraövervakning skapar en trygghetskänsla för resenärerna och bör därför alltid finnas. Då cykelparkeringsgaragen kan räknas som kollektivtrafikfastighet krävs det inget tillstånd för Västtrafik att sätta upp kameror.

Inpasseringssystem eller låst nattetid

Tanken med inpasseringssystem är att begränsa åtkomsten till garaget för målgrupper som inte är där för att parkera sin cykel. Samtidigt blir det mer omständligt för de som faktiskt vill nyttja garaget då det kräver att man registrerar sig för att komma in. Trygghet är avgörande för resenärernas vilja att nyttja garaget, därför är inpasseringssystem något som alltid bör finnas.

För att beviljas statlig medfinansiering får det inte vara någon kostnad förknippad med nyttjandet av cykelparkeringsgaraget. Att använda sig av en kollektivtrafikbiljett för inpassering är därför inte godkänt av Trafikverket, inte heller en månatlig avgift. Ett alternativ är ett inpasseringssystem som kräver registrering av valfritt kort för inskanning, men som inte är förenat med någon avgift/kostnad. Ett alternativ kan också vara att låsa garaget nattetid och på så vis begränsa åtkomsten, nackdelen är att även resenärerna påverkas av detta.

Under projekteringen av de enskilda garagen bör dessa två alternativ ses över; avgiftsfritt inpasseringssystem eller låst garage nattetid.

Tilläggsutrustning

För information om utrustningens tekniska krav se Utrustningshandboken som tas fram av Västfastigheter.

Servicestation

En del användare uppskattar möjligheten att utföra enklare service på sin cykel. En servicestation som erbjuder olika verktyg kan vara ett bra mervärde för de som nyttjar garaget.

Tilläggsutrustning

Servicestation

Låsbara skåp

Laddning för batterier

Cykelställ för låd- och lastcyklar

Låsbara skåp

Att erbjuda skåp kan både bidra till ökad attraktivitet men riskerar även att minska tryggheten. Om garagets omgivning upplevs som otrygg kommer användningen av skåpen minska. Kravet på inpasseringssystem minskar risken för olagliga användningsområden, även om risken fortfarande kvarstår.

Laddning för batterier

Användarnas benägenhet att ladda elcykelbatterier i garaget varierar och beror till stor del på den upplevda tryggheten i garaget och laddmöjligheter vid sin målpunkt. Man laddar hellre på arbetet om möjligt. Den osäkra utvecklingen gör dock att vi behöver ha beredskap för att kunna erbjuda laddning om förutsättningarna ändras, om batterierna inte längre går att lossa bör en laddmöjlighet kunna erbjudas om behovet finns.

Cykelställ för låd- och lastcyklar

Efterfrågan av parkeringsplatser för låd- och lastcyklar är i dagsläget låg. Fler och fler specialcyklar säljs och inom en snar framtid kanske vi ser en ökad efterfrågan på denna typ av parkering.

Applicering av konceptet

Målet är att säkerställa att resenärer i hela regionen får goda förutsättningar att kombinera cykel och kollektivtrafik samt att skapa en regional enhetlighet och igenkänning. Konceptet kan stödja cykelparkeringsgarage som byggs i anslutning till kollektivtrafikknutpunkter och i regionens 49 kommunhuvudorter. Ur ett resenärsperspektiv är det viktigt att helheten upplevs som trygg, attraktiv och tillgänglig. Det innefattar utöver utrustningen även lokalens utformning och lokalisering.

Lokaliseringen av cykelparkeringsgaraget bör vara så nära knutpunkten som möjligt. Anslutande cykelvägar ökar tryggheten och tydligheten och därmed också garagets attraktivitet. Att det är belyst hela vägen fram till entrén ökar trygghetskänslan. Tillgång till mark i nära anslutning till hållplats varierar i kommunerna, en bedömning behöver därför göras ifrån fall till fall för att avgöra om lokaliseringen är tillfredsställande nog.

Lokalens utformning är viktig för att helhetsupplevelsen blir positiv. Västtrafiks investering av utrustning förutsätter att lokalen uppfyller följande kriterier:

- Att lokalen är väl belyst. Antingen är ljuset konstant på alternativt tänds det automatiskt när man går in i lokalen.
- Det ska vara god insyn in i lokalen och det bör i största mån undvikas att skapa dolda vrår utan uppsikt.
- Dörrarna ska öppnas automatiskt när man registrerar sitt kort i inpasseringssystemet.
- Det ska inte finnas några trösklar eller andra hinder för att komma in med cykeln. Om entrén inte är i marknivå krävs en cykelramp.

Behovet av cykelplatser påverkas av olika faktorer såsom utbud av kollektivtrafik, befintliga cykelparkeringar, cykeltradition och attityder, invånarantal och bebyggelsestäthet. Även vägnät, topografi och klimat spelar in. En analys behöver därför genomföras för att få en uppskattning om hur många platser som krävs.